



# **Sibbo säkerhetsåtgärdsprogram**

## **2020–2021**

# SIBBO SÄKERHETSÅTGÄRDSPROGRAM 2020–2021

## Förord

|                                                        |    |
|--------------------------------------------------------|----|
| 1. DEN INRE SÄKERHETEN                                 | 1  |
| 1.1. Den inre säkerhetens utveckling                   | 1  |
| 1.2. Säkerhetsarbetet i östra Nyland                   | 2  |
| 1.3. Sibbo strategi och säkerheten                     | 2  |
| 2. TRYGGHETEN I VARDAGEN                               | 3  |
| 2.1. Objektiv och subjektiv trygghet                   | 3  |
| 2.2. Faktorer som påverkar säkerheten                  | 3  |
| 3. SÄKERHETSLÄGET I SIBBO                              | 5  |
| 3.1. Viruspandemins verkningar                         | 5  |
| 3.2. Olycksstatistik                                   | 6  |
| 3.3. Brottsstatistik                                   | 8  |
| 3.4. Ungas experiment med droger                       | 10 |
| 3.5. Miljö och säkerhet                                | 12 |
| 4. KOMMUNINVÅNARNAS TRYGGHETSKÄNSLA                    | 13 |
| 4.1. Resultat från Kommunförbundets kommuninvånarenkät | 13 |
| 4.2. Resultat från den östnyländska säkerhetsenkäten   | 14 |
| 5. SÄKERHETSÅTGÄRDER                                   | 17 |
| 6. SAMMANDRAG                                          | 20 |

|          |                                                                                                  |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bild 1.  | Skötseln av säkerhetsfrågor i Finland                                                            |
| Bild 2.  | Faktorer som påverkar säkerheten                                                                 |
| Bild 3.  | Olycksfall i Sibbo åren 2016–2019                                                                |
| Bild 4.  | Oljeskador, vägtrafikolyckor och eldsvådor åren 2016–2018                                        |
| Bild 5.  | Vägtrafikolyckor under åren 2015–2019                                                            |
| Bild 6.  | Brott som kommit till polisens kännedom åren 2016–2019                                           |
| Bild 7.  | Prövat på olagliga droger minst en gång, skolhälsoenkäter 2017 och 2019                          |
| Bild 8.  | Prövat på marijuana eller hasch minst två gånger, skolhälsoenkäter 2017 och 2019                 |
| Bild 9.  | Radon i kommunerna i Finland år 2017                                                             |
| Bild 10. | Hur trygg känner du dig totalt sett?                                                             |
| Bild 11. | Vilka saker i din boningskommun oroar dig?                                                       |
| Bild 12. | Hur tror du att följande åtgärder skulle förbättra trivselen och tryggheten i din boningskommun? |

## Förord

Sibbo säkerhetsåtgärdsprogram 2020–2021 har uppgjorts i enlighet med rekommendationerna i Östra Nylands säkerhetsprogram 2018–2021 som godkändes av fullmäktige hösten 2018. Programmet informerar om säkerhetsläget i Sibbo utgående från statistiska data, invånarnas trygghetskänsla och de säkerhetsåtgärder som kommunens olika verksamhetsenheter avser vidta. Utöver själva åtgärdsförslagen i programmet är det viktigt att hålla i minnet att säkerhetsaspekter beaktas varje dag i all kommunal verksamhet. Såsom andra myndigheter har Sibbo kommun under våren 2020 vidtagit många slag av åtgärder för att dämpa coronavirus-pandemin och trygga invånarnas hälsa.

Kommunen deltar i det regionala säkerhetssamarbetet tillsammans med övriga östnyländska kommuner, Polisinrättningen i Östra Nyland och Räddningsverket i Östra Nyland. Kommunens ledningsgrupp fungerar som styrgrupp för säkerhetsarbetet. Under ledningen verkar en förvaltningsövergripande säkerhetsarbetsgrupp, till vars uppgifter hör att behandla ärenden i anslutning till säkerheten i vardagen.

Enligt beredskapslagen ska statliga myndigheter och inrättningar samt kommuner säkerställa att deras uppgifter kan skötas så störningsfritt som möjligt också vid undantagsförhållanden. Beredskapsplanering hör inte till säkerhetsarbetet i vardagen.

# 1. Den inre säkerheten

Utifrån statistiska data och internationella jämförelser är Finland det tryggaste landet i världen. Inrikesministeriets vision är att Finland är världens tryggaste land och lika tryggt för alla invånare år 2030. Enligt regeringsprogrammet är *Finland världens tryggaste land och det vill vi förbli*.

Statsrådet godkände 5.10.2017 en strategi för den inre säkerheten. Med intern säkerhet avses i strategin de egenskaper hos samhället som gör att människorna kan åtnjuta de rättigheter och friheter som rättssystemet garanterar, utan att känna sig rädda eller otrygga på grund av brottslighet, störningar, olyckor eller nationella eller internationella företeelser.

## 1.1. Den inre säkerhetens utveckling

Statistiskt sett har säkerheten i Finland förbättrats märkbart under de gångna åren. Till exempel var sannolikheten att råka ut för ett brott mot liv och hälsa dubbelt större på 1980-talet än idag. I vägtrafiken har antalet döda sjunkit till nästan hälften under de senaste tio åren. Också antalet eldsvådor och antalet döda i eldsvådor har sjunkit (källa: Tuovi, portalen för den inre säkerheten).

Brottsligheten har minskat i och med att den allmänna välfärden ökat, men välfärd och säkerhet fördelas inte jämt mellan olika befolkningsgrupper. En tiondedel av befolkningen upplever över två tredjedelar av allt våld (källa: Suomesta maailman turvallisimaa – Vi gör Finland till världens tryggaste land, Statsrådets publikationsserie 12/2018).

Inrikesministeriet har utvecklat möjliga utvecklingsförlopp för den inre säkerheten till utgången av år 2025. De har indelats i tre grupper: befolkningsgruppers säkerhet, mänsklig säkerhet och samhällsutvecklingen (källa: Tuovi, portalen för den inre säkerheten).

*Befolkningsgruppers säkerhet:* informationsförmedlingen blir allt snabbare och öppnare, de sociala mediernas roll är betydande, osäkerhetskänslan fördelas ojämnt, växande säkerhetsproblem i anslutning till att befolkningen åldras, antalet döda i olyckor minskar, den negativa inställningen till invandrare ökar.

*Mänsklig säkerhet:* brottsligheten minskar totalt sett men polariseras, våldet minskar, alkohol utgör fortsättningsvis en grundorsak till våldet, cyberbrottslighetens andel ökar, den sociala kohesionen minskar.

*Samhällsutvecklingen som har samband med den inre säkerhetens utveckling:* En relativt behärskad digital utveckling, förtroendet för myndigheter minskar, sprickor uppstår i enigheten hos EU som ett säkerhetssamfund, invandringen tilltar.

## 1.2. Säkerhetssamarbetet i östra Nyland

Askola, Lapträsk, Lovisa, Mörskom, Borgå, Pukkila och Sibbo samt Polisnärheten i Östra Nyland och Räddningsverket i Östra Nyland deltar i det regionala säkerhetssamarbetet. Ledningen för polisen, räddningsverket och kommunerna leder säkerhetsplaneringen. Underställd ledningen verkar Östra Nylands säkerhetsarbetsgrupp som behandlar ärenden som ansluter sig till säkerheten i vardagen.

Arbetsgruppen bereder Östra Nylands säkerhetsprogram, som godkänns av fullmäktige i de olika kommunerna en gång under fullmäktigeperioden. Arbetsgruppen ordnar också vartannat år en säkerhetsenkät för invånarna inom regionen. Det östnyländska säkerhetssamarbetet baseras på inrikesministeriets riksomfattande linjedragningar om kommunal säkerhetsplanering.

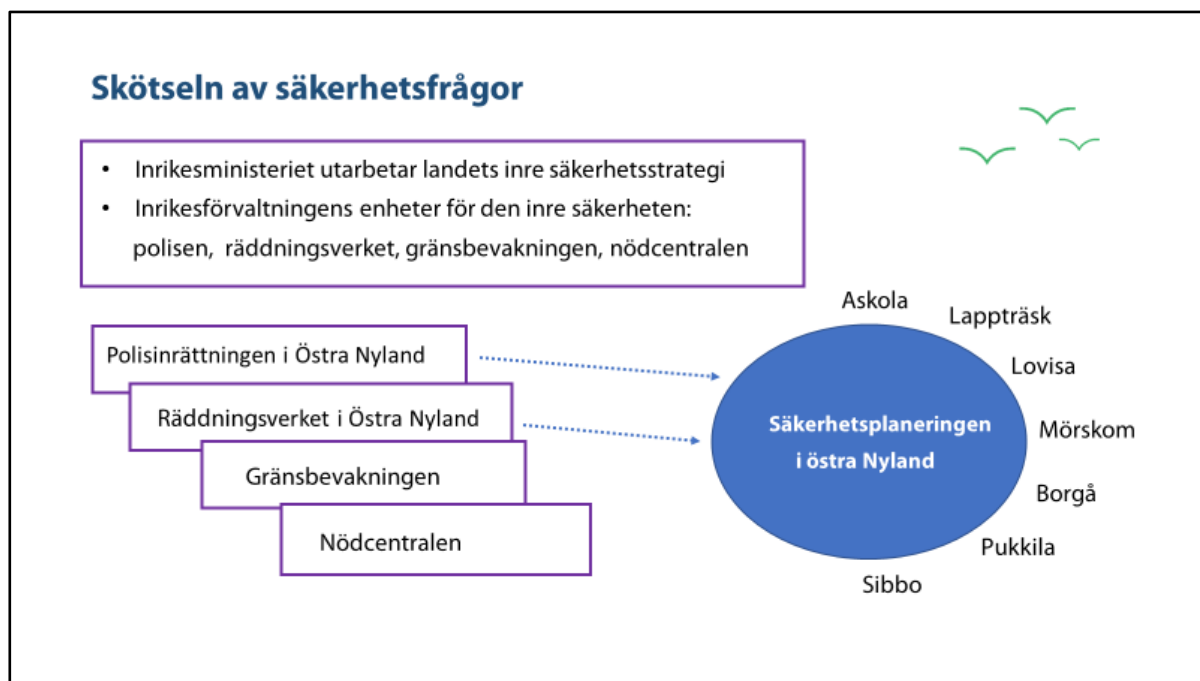


Bild 1. Skötseln av säkerhetsärenden i Finland

Sibbo fullmäktige godkände Östra Nylands säkerhetsprogram 2018–2021 i december 2018. Till programmets målsättningar hör att stärka kommuninvånarnas trygghetskänsla, att förebygga säkerhetsproblem, att lyfta fram säkerhetsproblem som kräver samarbete mellan olika parter och att göra det möjligt för invånarna att delta aktivt i säkerhetsarbetet. Utgående från mål och åtgärdsförslag i Östra Nylands säkerhetsprogram 2018–2021 bereder kommunerna egna lokala säkerhetsåtgärdsprogram.

## 1.3. Sibbostrategin och säkerheten

Fullmäktige godkände kommunstrategin 2018–2021 i januari 2018. Till strategins huvudmålsättningar hör att främja invånarnas välbefinnande och att de känner sig trygga.

Övriga mål som ansluter sig till säkerheten och tryggheten:

- vi planerar och upprätthåller en trivsamt och trygg närmiljö i våra centrum
- att förbättra trafiksäkerheten är ett centralt mål under strategiperioden och satsningar görs särskilt på skolvägar, i korsningar och på lättrafikleder
- kommunens verksamhetslokaler är hälsosamma och trygga

## **2. Tryggheten i vardagen**

I Östra Nylands säkerhetsprogram 2018–2021 anges att säkerhet är ett överordnat begrepp för medborgarnas välbefinnande, en stark social gemenskap, ekonomisk stabilitet samt ett livskraftigt samhälle. Säkerhet är en väsentlig del av alla människors välbefinnande oavsett ålder och av att samhället fungerar utan störningar.

### **2.1. Objektiv och subjektiv trygghet**

Trygghet omfattar två dimensioner, objektiv och subjektiv trygghet. Med objektiv trygghet avses en hotfri omgivning eller sätt att värja hot. Med subjektiv trygghet avses människans trygghetskänsla. Utöver hot och risker påverkas tryggheten av människans förmåga att hantera stressfyllda och känslomässigt krävande situationer och sociala trygghet. Dessa faktorer tillsammans inger människan en känsla av att livet är tryggt eller inte.

Den objektiva och subjektiva tryggheten står inte i ett logiskt förhållande till varandra. En miljö där det händer få olyckor och brott kan kännas otrygg. Undersökningar visar att äldre personer känner sig otryggare än yngre generationer. Utslagenhet och ensamhet är en säkerhetsrisk för personer i alla åldrar (källa: Turvallinen elämä ikääntyneille – Ett säkert liv för de äldre. Inrikesministeriets publikation 19/2011).

Tilltro och trygghet ökar människans välmående. Rättvisa och jämlika system främjar förtroende och trygghetskänsla. När en människa upplever en inre trygghetskänsla, klarar hon av att lita på sig själv, andra och att sakerna ordnar sig.

### **2.2. Faktorer som påverkar säkerheten**

Många slag av faktorer påverkar säkerheten och invånarnas trygghetskänsla sett ur globalt perspektiv och ur kommunens och invånarnas synvinkel. Massmedia förmedlar dagligen till invånarna mycket varierande, ofta oroväckande nyheter som ansluter sig till säkerheten. De kan bland annat beröra internationell politik, konjunktursvängningar, en försvagad demokrati, pandemier, katastrofer, klimatförändringen, hunger, krig, terrorattacker och cyberkriminalitet.

Invånarna kan känna otrygghet på sin hemort på grund av miljöförstöring, trafikolyckor, brottslighet, kommunens försämrade ekonomi, en svårtillgänglig fysisk miljö och ett bristfälligt serviceutbud. Detta är saker som statliga myndigheter och kommuner kan påverka genom olika slag av åtgärder. Att befolkningens åldersstruktur snabbt blir äldre är en stor utmaning för kommunerna, när de utvecklar servicen för olika åldersgrupper.

Ensamhet, otillräcklig hjälp av utomstående samt minnessjukdomar hör till de största otrygghetsfaktorerna för äldre (källa: Turvassa? Kansalaisturvallisuuden tila Suomessa, Tuula Kekki och Teija Mankkinen, Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet, publikationsserie 8/2016).

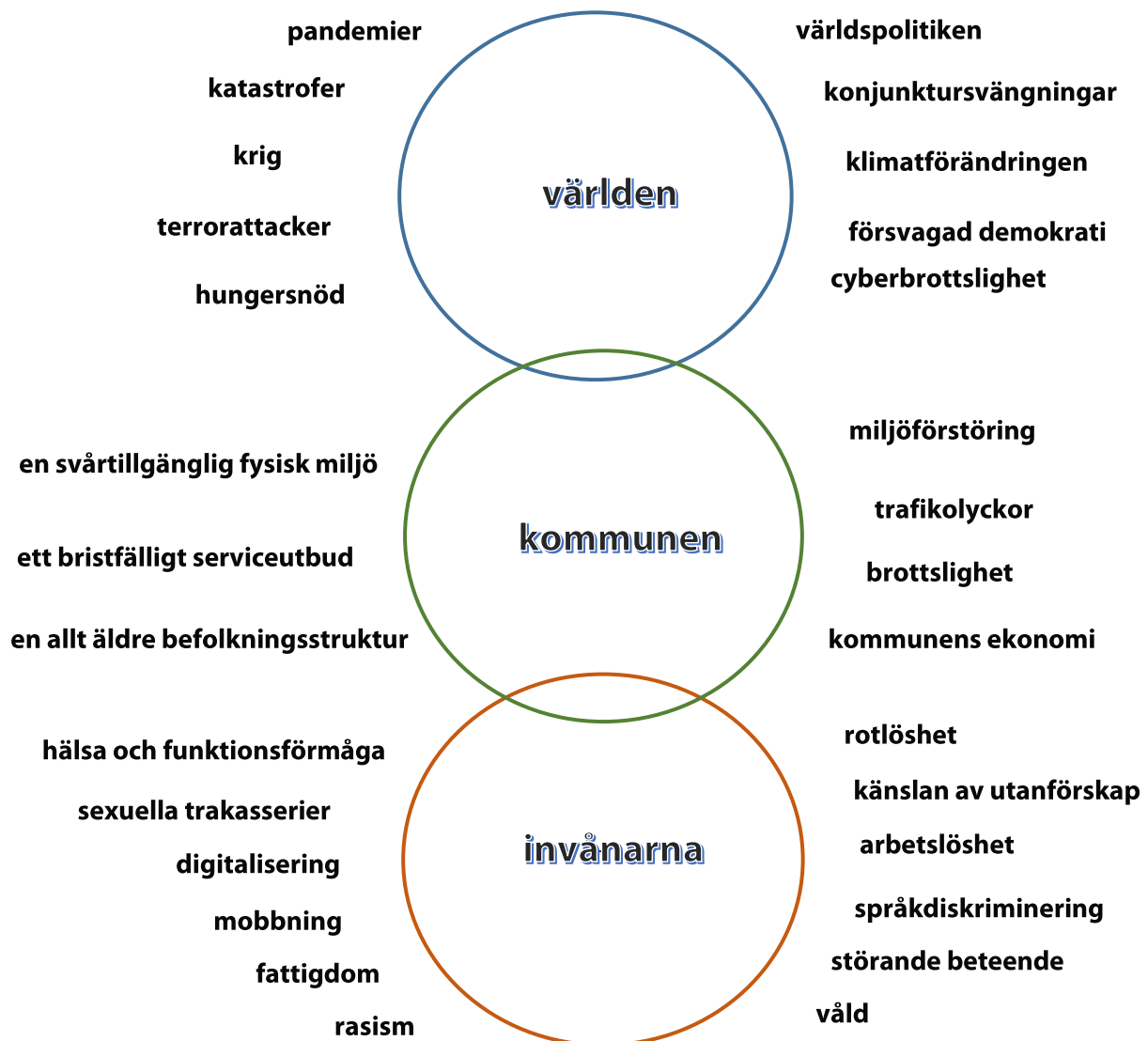


Bild 2. Faktorer som påverkar säkerheten

Den egna livssituationen påverkar i hög grad en persons trygghetskänsla. Hälsa och funktionsförmåga, sexuella trakasserier, digitalisering, mobbning, fattigdom, rasism, rotlöshet, känslan av utanförskap, arbetslöshet, språkdiskriminering, andras störande beteende och våld är viktiga faktorer som påverkar trygghetskänslan.

Världshälsoorganisationen WHO deklarerade att coronaviruset är ett världsomfattande hälsohot i slutet av januari 2020, då sjukdomen snabbt hade spridit sig från Kina till många andra länder. Globaliseringen och den ökade rörligheten har fört folken närmare varandra. Säkerheten i vardagen berör inte nödvändigtvis längre enbart händelserna i det egna landet, den egna kommunen och närmiljön.

### 3. Säkerhetsläget i Sibbo

Finland har konstaterats vara världens tryggaste land. Sibbo kommun utgör en del av östra Nyland som hör till de tryggaste områdena i vårt land. Det materiella välbefindandet är också större i östra Nyland än i genomsnitt i hela landet.

Då säkerhetsläget i Sibbo analyseras, bör man hålla i minnet hur viruspandemin som spritt sig över världen våren 2020 påverkar människornas vardag, hälsa och trygghetskänsla.

#### 3.1. Viruspandemins verkningar

Coronaviruspandemin som bröt ut våren 2020 har visat att vi människor är ganska sköra. Detta har minskat trygghetskänslan. Genom att följa enkla ordningsregler – att hålla avstånd till andra människor och tvätta våra händer – kan vi dock skydda oss mot smittan. Detta ökar trygghetskänslan.

Med beaktande av Sibbos läge intill huvudstadsregionen och den livliga pendeltrafiken till huvudstadsregionen, där huvuddelen av fallen av coronavirussmitta har konstaterats, är risken att bli smittad sannolikt större här än på många andra orter.

De riktlinjer för åtgärder som regeringen har fastställt och myndigheternas rekommendationer och bestämmelser med anledning av coronavirusläget begränsar alla finländares vardag. Det har blivit besvärligare att röra sig och serviceutbudet har minskat. Känslan av att bli socialt isolerad belastar var och en mer eller mindre.

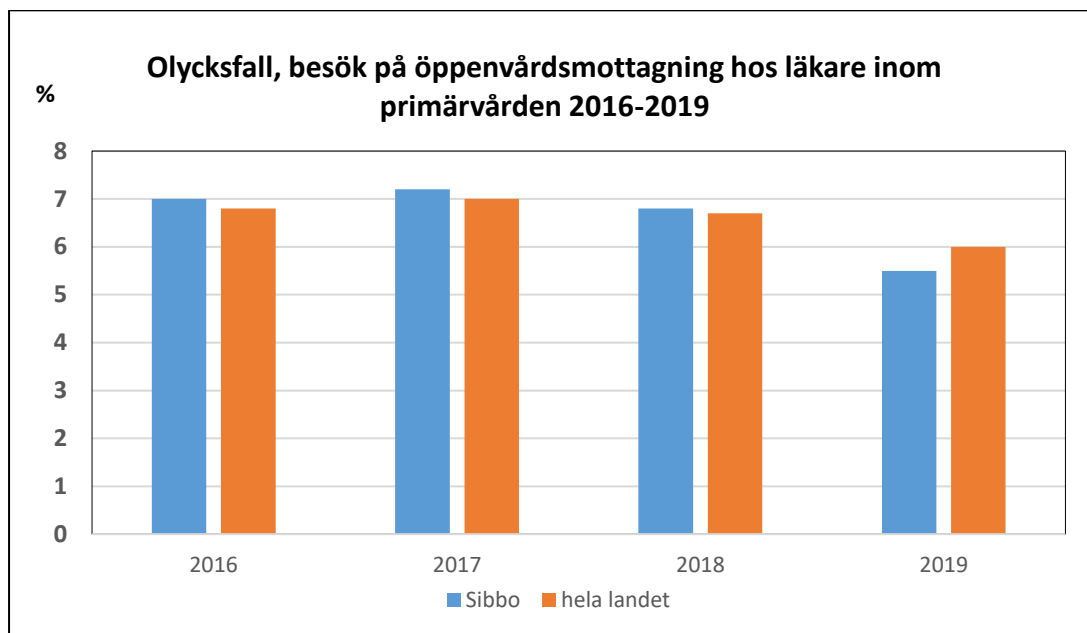
Att allt fler insjuknar och allt fler dör i coronavirussjukdomen covid-19 över hela världen känns hotfullt. Detta, fastän sjukdomsläget i vårt eget land har hållits bättre under kontroll än på annat håll och våra hälsotjänster är såväl högklassiga som tillräckliga. Att utveckla ett vaccin tar sin egen tid, men vi sätter vår tilltro till hoppet om en friskare levnadsmiljö under de närmaste åren.

Viruspandemin utmanar oss att växa och utvecklas, att hitta nya sätt att leva ett liv av hög kvalitet och att bygga upp nära relationer med varandra. Detta kan stärka känslan av säkerhet.

#### 3.2. Olycksstatistik

Olyckor är den fjärde vanligaste dödsorsaken bland finländarna. År 2019 berodde 5,5 procent av besöken på öppenvårdsmottagning hos läkare inom primärvården på olycksfall i Sibbo, 6,0 procent i hela landet.

År 2019 behandlades i Sibbo 79,4 personer/10 000 personer på sjukhus för skador och förgiftningar, i hela landet 114,2 personer. I Sibbo uppgick antalet vårdperioder i anslutning till fallolyckor bland 65 år fyllda personer till 357 per tiotusen invånare i samma ålder, i hela landet 370.



| Olycksfall i Sibbo                                                                                  | 2016  | 2017  | 2018  | 2019  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|-------|-------|
| Olycksfall, öppenvårdsmottagning hos läkare inom primärvården, % av de registrerade besöksorsakerna |       |       |       |       |
| Sibbo                                                                                               | 7,0   | 7,2   | 6,8   | 5,5   |
| hela landet                                                                                         | 6,8   | 7,0   | 6,7   | 6,0   |
| Patienter som fått sjukhusvård till följd av skador och förgiftningar/10 000 invånare               |       |       |       |       |
| Sibbo                                                                                               | 85,5  | 96,6  | 78,6  | 79,4  |
| hela landet                                                                                         | 115,3 | 118,6 | 114,0 | 114,2 |
| Vårdperioder, fallolyckor bland personer som fyllt 65 år/10 000 personer i samma ålder              |       |       |       |       |
| Sibbo                                                                                               | 369,3 | 363,7 | 363,8 | 357,0 |
| hela landet                                                                                         | 376,3 | 368,0 | 373,6 | 370,0 |

Bild 3. Olycksfall i Sibbo åren 2016–2019  
Institutet för hälsa och välfärd, THL, Sotkanet

Enligt Räddningsverket i Östra Nylands statistik har antalet oljeskador ökat, medan vägtrafikolyckorna och eldsvådorna har hållits på samma nivå under åren 2016–2018. År 2018 inträffade 15 oljeskador i Sibbo. Mängden vägtrafikolyckor uppgick till 68, varav tio på motorvägen. År 2018 registrerades i Sibbo 62 eldsvådor, av vilka 19 terrängbränder, 12 fordonsbränder och 20 byggnadsbränder eller risker för byggnadsbränder.

| <b>Oljeskador, vägtrafikolyckor och eldsvådor</b> | <b>2016</b> | <b>2017</b> | <b>2018</b> |
|---------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|
| Oljeskador                                        | 9           | 12          | 15          |
| .. på grundvattenområde                           | 4           | 3           | 3           |
|                                                   |             |             |             |
| Vägtrafikolyckor                                  | 71          | 71          | 68          |
| .. motorvägen                                     | 14          | 10          | 10          |
|                                                   |             |             |             |
| Terrängbränder                                    | 15          | 12          | 19          |
| Fordonsbränder                                    | 12          | 10          | 12          |
|                                                   |             |             |             |
| Byggnadsbränder, risker för byggnadsbränder *)    | 22          | 17          | 20          |
| .. bostadsbyggnader                               | 9           | 11          | 9           |
|                                                   |             |             |             |
| Byggnadsbränder                                   | 9           | 9           | 10          |
| .. bostadsbyggnader                               | 2           | 6           | 4           |
|                                                   |             |             |             |
| Alla eldsvådor                                    | 65          | 60          | 62          |
| Uppskattning av orsaken                           |             |             |             |
| .. fel i maskin eller anordning                   | 17          | 13          | 12          |
| .. människans verksamhet                          | 37          | 36          | 40          |
| .... människor förorsakat med flit                | 17          | 23          | 16          |
|                                                   |             |             |             |
|                                                   |             |             |             |

\*) Risker för byggnadsbränder avser eldsvåda i byggnad som inte spridit sig till fasta konstruktioner. I byggnadsbränder har elden redan angripit fasta konstruktioner.

Bild 4. Oljeskador, vägtrafikolyckor och eldsvådor under åren 2016–2018  
Räddningsverket i Östra Nyland

Vägtrafikolyckorna i Sibbo under åren 2015–2019 framgår av en karta som framställts utgående från de vägtrafikolyckor som kommit till polisens kännedom.

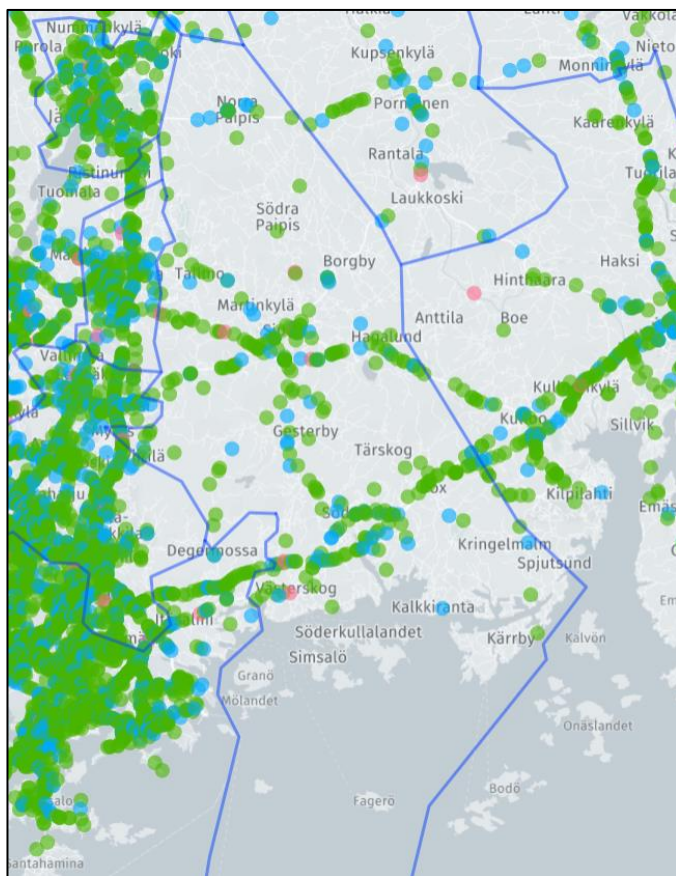


Bild 5. Vägtrafikolyckor under åren 2015–2019  
Ramboll Finland Oy, <https://mobilityanalytics.ramboll.com/onn/poliisi/>

✔ inga personskador
 ✔ personskador
 ✔ dödsfall

### 3.3. Brottsstatistik

I Finland är det allmänt taget en relativt liten grupp aktiva gärningsmän som begår största delen av alla brott. Utöver Polisen för Tullen och Gränsbevakningsväsendet bok över uppdagade brott. En stor del av de brott som begås förblir emellertid okända för myndigheterna och syns inte i statistiken. Brotten kan indelas i brott mot liv, vålds-, sexual-, egendoms-, narkotika- och cyberbrott, ekonomiska brott, miljö-, arbets- och trafikbrott.

Brottssiffrorna i Sibbo är lägre än genomsnittet i landet. I Sibbo har de brott mot liv och hälsa, egendoms- och trafikbrott per tusen invånare som kommit till polisens kännedom bibehållits på samma nivå under åren 2016–2019. Samma gäller rattfylleri och brott som begåtts under påverkan av alkohol och/eller andra droger per tusen invånare.

År 2018 uppgick antalet Sibbobor som fyllt 15 år och dömts i underrätter till 8,9 per tusen personer i samma ålder, i hela landet till 11,9. År 2019 inträffade i Sibbo 4,4 brott mot liv och hälsa och 23,4 egendomsbrott per tusen invånare, i hela landet inträffade 6,6, brott mot liv och hälsa samt 39,1 egendomsbrott.

År 2019 uppgick vissa trafikbrott som kommit till polisens kännedom till 4,8 i Sibbo. Av dessa var antalet rattfyllor 1,8 per tusen invånare. I hela landet uppgick vissa trafikbrott till 8,8, varav 3,3 rattfyllor.

År 2019 inträffade i Sibbo 2,0 narkotikabrott per tusen invånare, i hela landet 5,8. År 2019 var antalet personer som misstänkts ha begått brott under påverkan av alkohol och/eller andra droger 7,6 per tusen invånare i Sibbo och 13,9 i hela landet.

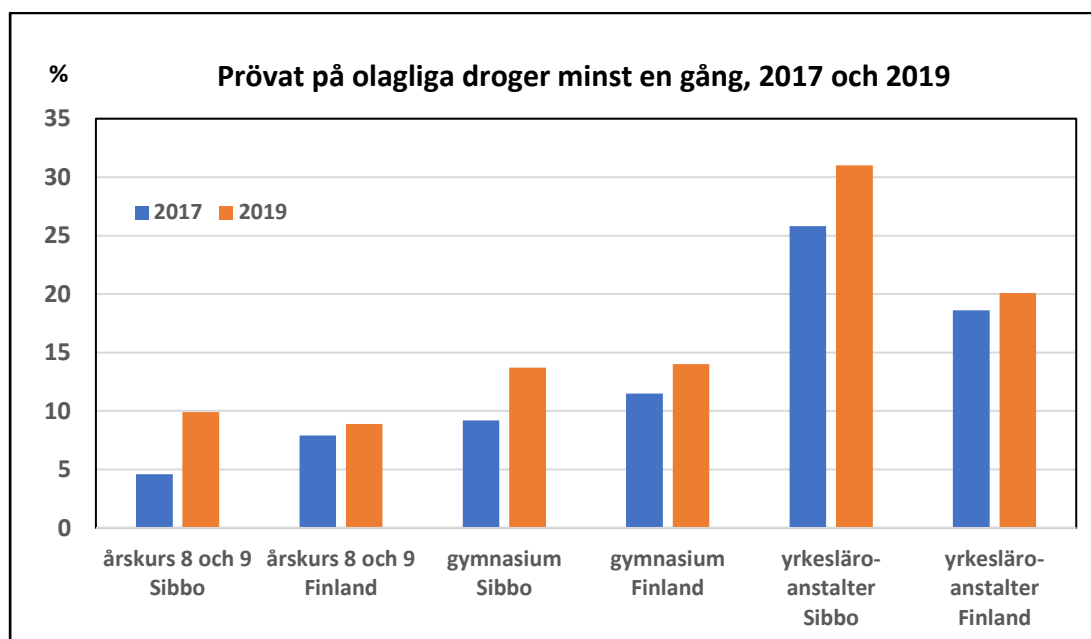
| <b>Brott som kommit till polisens kännedom</b>                                                   | <b>2016</b> | <b>2017</b> | <b>2018</b> | <b>2019</b> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Personer som fyllt 15 år och som dömts i underrätter/1 000 i motsvarande ålder                   |             |             |             |             |
| Sibbo                                                                                            | 7,4         | 8,4         | 8,9         | ..          |
| hela landet                                                                                      | 11,4        | 11,1        | 11,9        | ..          |
| Brott mot liv och hälsa/1 000 invånare                                                           |             |             |             |             |
| Sibbo                                                                                            | 4,0         | 3,9         | 3,6         | 4,4         |
| hela landet                                                                                      | 6,6         | 6,5         | 6,5         | 6,6         |
| Egendomsbrott/1 000 invånare                                                                     |             |             |             |             |
| Sibbo                                                                                            | 25,5        | 19,4        | 24,7        | 23,4        |
| hela landet                                                                                      | 41,8        | 38,2        | 37,5        | 39,1        |
| Vissa trafikbrott/1 000 invånare                                                                 |             |             |             |             |
| Sibbo                                                                                            | 5,8         | 5,0         | 7,0         | 4,8         |
| hela landet                                                                                      | 8,1         | 8,2         | 8,8         | 8,8         |
| Rattfylleri/1 000 invånare                                                                       |             |             |             |             |
| Sibbo                                                                                            | 2,5         | 3,1         | 2,2         | 1,8         |
| hela landet                                                                                      | 3,1         | 3,2         | 3,4         | 3,3         |
| Narkotikabrott/1 000 invånare                                                                    |             |             |             |             |
| Sibbo                                                                                            | 2,2         | 1,4         | 2,6         | 2,0         |
| hela landet                                                                                      | 4,6         | 5,0         | 5,3         | 5,8         |
| Misstänkta för brott som begåtts under inverkan av alkohol och/eller andra droger/1 000 invånare |             |             |             |             |
| Sibbo                                                                                            | 7,6         | 6,0         | 8,8         | 7,6         |
| hela landet                                                                                      | 13,8        | 13,8        | 14,1        | 13,9        |

Kuva 6. Brott som kommit till polisens kännedom under åren 2016–2019  
Institutet för hälsa och välfärd, THL, Sotkanet

### 3.4. Ungas experiment med droger

I Östra Nylands säkerhetsprogram 2018–2021 konstateras att bruket av cannabisprodukter bland unga har ökat under de senaste åren, men största delen av eleverna i årskurserna 8 och 9 i grundskolan har aldrig prövat på dem.

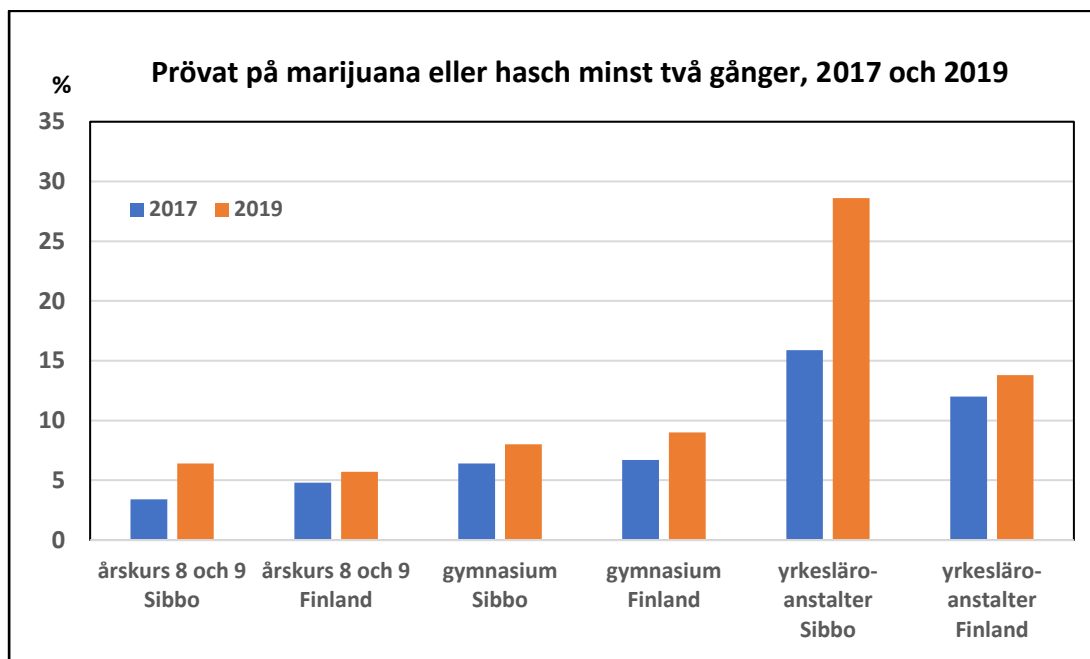
Enligt Institutet för hälsa och välfärd, THL:s en skolhälsoenkät hade 9,9 procent av eleverna i årskurserna 8 och 9 i Sibbo våren 2019 prövat på olagliga droger åtminstone en gång, i hela landet 8,9 procent. Av elever i gymnasier i Sibbo hade 13,7 procent testat olagliga droger, i hela landet 14,0 procent. I yrkesläroanstalter var andelarna så höga som 31,0 procent och 20,1 procent. Att pröva droger har blivit vanligare.



| Prövat på olagliga droger minst en gång         | 2017 | 2019 |
|-------------------------------------------------|------|------|
| Eleverna i årskurs 8 och 9, %                   |      |      |
| Sibbo                                           | 4,6  | 9,9  |
| hela landet                                     | 7,9  | 8,9  |
| Elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet, %         |      |      |
| Sibbo                                           | 9,2  | 13,7 |
| hela landet                                     | 11,5 | 14,0 |
| Elever i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter |      |      |
| Sibbo                                           | 25,8 | 31,0 |
| hela landet                                     | 18,6 | 20,1 |

Bild 7. Prövat på olagliga droger minst en gång  
skolhälsoenkäter 2017 och 2019, Institutet för hälsa och välfärd, THL, Sotkanet

Våren 2019 hade enligt skolhälsoenkäten 6,4 procent av eleverna i årskurs 8 och 9 i Sibbo testat marijuana eller hasch (cannabis) minst två gånger, i hela landet 5,7 procent. Av gymnasieeleverna i Sibbo hade 8,0 procent testat marijuana eller hasch, i hela landet 9,0 procent. I yrkesläroinrättningarna var andelarna 28,6 procent och 13,8 procent.



| Prövat marijuana eller hasch minst två gånger   | 2017 | 2019 |
|-------------------------------------------------|------|------|
| Elever i årskurs 8 och 9, %                     |      |      |
| Sibbo                                           | 3,4  | 6,4  |
| hela landet                                     | 4,8  | 5,7  |
| Elever i årskurs 1 och 2 i gymnasiet            |      |      |
| Sibbo                                           | 6,4  | 8,0  |
| hela landet                                     | 6,7  | 9,0  |
| Elever i årskurs 1 och 2 vid yrkesläroanstalter |      |      |
| Sibbo                                           | 15,9 | 28,6 |
| hela landet                                     | 12,0 | 13,8 |

Bild 8. Prövat på marijuana eller hasch minst två gånger  
skolhälsoenkäter 2017 och 2019, Institutet för hälsa och välfärd, THL, Sotkanet

### 3.5. Miljö och säkerhet

#### Strålning

Bakgrundsstrålningen i Finland varierar normalt mellan 0,05–0,30 mikrosievert i timmen ( $\mu\text{Sv/h}$ ). Lokalt kan variationerna vara större om det finns uran i berggrunden eller jordmånen. Sannolikheten att en allvarlig strålolycka sker i Finland är liten. Strålningsläget övervakas konstant i hela landet.

Långvarigt exponering för radon, som är en luktfri och osynlig radioaktiv gas, ökar risken för lungcancer. I de finländska bostäderna förekommer i genomsnitt större mängder radon än i många andra länder i Europa. Orsaken till höga radonnivåer ligger i geologin, byggnadstekniken och klimatet. Den genomsnittliga radonhalten i finländska bostäder uppgår till cirka 96 becquerel per kubikmeter ( $\text{Bq/m}^3$ , källa: Strålsäkerhetscentralen).

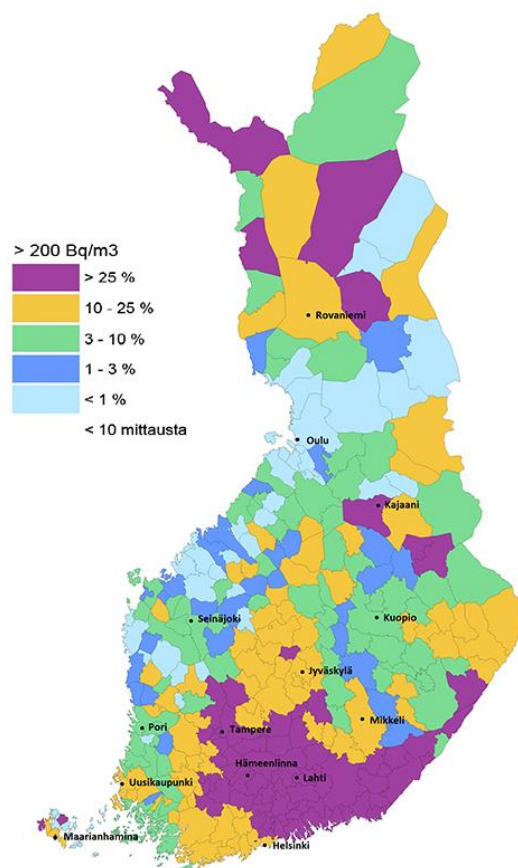


Bild 9. Radon i kommunerna i Finland år 2017  
Strålsäkerhetscentralen, [www.stuk.fi](http://www.stuk.fi)

#### Förorenade markområden

Föroreningen av jordmånen förhindras genom tillståndsförfaranden, övervakning och planläggning. Gällande förorenade markområden är NTM-centralen i Nyland behörig myndighet. Genom att rengöra markområden kan man ofta återställa jordmånen till sitt ursprungliga skick och därmed eliminera risker som riktas mot hälsa och miljö. NTM-centralen upprätthåller ett datasystem om

förorenade markområden (MATTI). År 2010 fanns på Sibbo kommuns område 76 ställen där jordmånen var förorenad (källa: Sibbo kommuns miljöprogram (2011–2025)).

## Buller och luftkvalitet

Olägenheten med buller från vägtrafiken är koncentrerad till omgivningen av vissa huvudvägar, men allmänt taget är buller inte ett stort problem i Sibbo.

Vid planläggningen av områden fästs uppmärksamhet vid bullerbekämpning, varvid man kan reservera utrymme för bullerskydd. Trafiken är den största utsläppskällan i Sibbo som inverkar på luftkvaliteten. Halterna av ämnen som försämrar luftkvaliteten är högre invid Borgåleden och motorvägen Helsingfors–Lahtis, men detta är ändå inte av större betydelse vad gäller utsatthet för dålig luftkvalitet. Mer betydelsefulla är de livligt trafikerade områdena närmast i Nickby, där det vistas många människor. Luftkvaliteten kan försämrats om våren på gatuområden i tätorter i samband med borttagning av sandningssand. Detta påverkas av sanden som använts och grusstorleken samt av redskapet som används vid borttagningen. Tillsvidare är gatudammet inget betydande problem i tätorterna i Sibbo. Som sandningsmaterial används sandningsmakadam som så tidigt som möjligt på våren avlägsnas från gatorna (källa: Sibbo kommuns miljöprogram 2011–2025).

## 4. Kommuninvånarnas trygghetskänsla

De flesta finländarna anser att Finland är ett tryggt land. Kommunförbundet ordnar med några års mellanrum en kommuninvånarenkät, i vilken Sibbo kommun deltar. Den östnyländska säkerhetsarbetsgruppen följer med hur östnylänningarnas trygghetskänsla utvecklas genom en säkerhetsenkät vartannat år.

Såväl kommuninvånarenkäten i maj–juni som säkerhetsenkäten i september–oktober innehåller också frågor i anslutning till det rådande coronaläget.

### 4.1. Resultat från Kommunförbundets kommuninvånarenkät

I maj–juni 2020 ordnade Kommunförbundet en invånarenkät i 43 kommuner på olika håll i Finland. Enkäten sändes till 30 500 finländare, varav 600 personer bosatta i Sibbo. Den besvarades av 10 812 henkilöä, varav 225 Sibbobor.

De kommunbor som besvarat enkäten trodde på den egna kommunens dragningskraft. Majoriteten, 59 procent, uppskattade att hemkommunen skulle placera sig ganska eller ytterst bra i en tävling om var det är gott att bo och leva. I Sibbo var 71 procent av dem som besvarat enkäten av den åsikten.

Ungefär hälften av dem som besvarat invånarenkäten ha ansett att bra boendemiljö, god service och närhet till naturen är de tre viktigaste av tio alternativ. Utöver dess tre ansågs trygghet som det tredje viktigaste bland personer i åldersgrupperna 18–29 år, 30–39 år och 40–49 år.

Också i Sibbo hörde bra boendemiljö, god service och närhet till naturen till de tre viktigaste sakerna. Trygghet kom på fjärde plats.

#### Coronaläget och kommunens verksamhet

På grund av den rådande viruspandemin har kommuninvånarenkäten år 2020 kompletterats med frågor i anslutning till coronaläget. Under svarstidpunkten höll virusmittan på att minska och de riksomfattande begränsningarna på att upphävas.

Kommunborna har varit nöjda med kommunernas verksamhet i coronaläget. Nästan tvåtredjedelar av dem som besvarat förfrågan, 65 procent, har varit nöjda med hur den egna kommunen hanterat undantagsförhållandena på grund av coronaläget. I Sibbo var andelen 63 procent.

Majoriteten av de kommunbor som besvarat enkäten, 60 procent, har varit nöjda med hur den egna kommunen har informerat om coronaläget. I Sibbo har hälften av dem som besvarat enkäten varit nöjda.

Hälften av de kommuninvånare som besvarat enkäten har varit nöjda med informationen om den kommunala servicen under coronaförhållandena i den egna kommunen. I Sibbo var andelen 48 procent.

Över hälften av dem som besvarat enkäten, 55 procent, har varit nöjda med att invånarnas trygghet säkerställts i den egna kommunen. I Sibbo var andelen 54 procent.

#### 4.2. Resultat från den östnyländska säkerhetsenkäten

De östnyländska kommunerna, Polisen i Östra Nyland och räddningsverket i Östra Nyland ordnade en säkerhetsenkät 14.9.–4.10.2020. På enkäten kom 1 844 svar, av vilka 555 från Sibbo. 62 procent av Sibboborna var unga skolelever. Skilda rapporter har sammanställts över resultaten från säkerhetsenkäten.

Av alla dem som besvarat säkerhetsenkäten kände sig 86 procent trygga eller ganska trygga, i Sibbo 84 procent. Barn och unga samt pensionärer kände sig tryggare än den arbetsföra befolkningen i Sibbo.

Av de Sibbobor som besvarat säkerhetsenkäten ansåg 77 procent att coronaläget har påverkat lite eller inte alls deras trygghetskänsla. Coronaläget har påverkat barns och ungdomars trygghetskänsla ganska lite men mer den arbetsföra befolkningens och pensionärernas trygghetskänsla.

Coronaläget har påverkat lite eller inte alls meddelade 83 procent av personer under 15 år, 79 procent av personer i åldern 15–24 år, 72 procent av personer i åldern 25–44 år, 59 procent av personer i åldern 45–64 år, 40 procent av personer i åldern 65–74 år och 60 % 75 år fyllda personer.

Enligt Sibboborna är hemmet en trygg plats. Att röra sig på bostadsområdet och busshållplatser under dagen känns också tryggt. Att uträtta ärenden vid bankautomaten är inte lika tryggt men tryggare än att röra sig utomhus om kvällarna.

| Hur trygg känner du dig totalt sett?         | Alla | 0–14 | 15–24 | 25–44 | 45–64 | 65–74 | 75–  |
|----------------------------------------------|------|------|-------|-------|-------|-------|------|
| %                                            |      |      |       |       |       |       |      |
| Trygg                                        | 42,9 | 50,6 | 33,3  | 29,5  | 30,9  | 20,0  | 40,0 |
| Ganska trygg                                 | 40,9 | 36,5 | 48,7  | 44,9  | 46,9  | 80,0  | 40,0 |
| Neutral                                      | 12,6 | 11,1 | 18,0  | 20,5  | 11,1  | 0     | 0    |
| Ganska otrygg                                | 2,7  | 1,2  | 0     | 2,6   | 11,1  | 0     | 0    |
| Otrygg                                       | 0,9  | 0,6  | 0     | 2,5   | 0     | 0     | 20   |
| Genomsnittsvärde (skala 1–5, otrygg - trygg) | 4,2  | 4,4  | 4,2   | 4,0   | 4,0   | 4,2   | 3,8  |

Bild 10. Hur trygg känner du dig totalt sett?  
Sibbobornas svar, åldersgrupper

En tredjedel av de Sibbobor som har besvarat säkerhetsenkäten anser att i kommunen finns platser som känns otrygga. Sådana är Nickby centrum och Söderkulla centrum samt de nya höghusområdena under kvällar och nätter. Också mörka skogar, livligt trafikerade vägar, avlägsna och oupplysta platser och ödehus känns otrygga.

Ökande brottslighet, droganvändare och narkotikahandel samt förstörda och nedklottrade platser oroar Sibboborna mest av alternativen i enkäten.



Bild 11. Vilka saker i din boningskommun oroar dig?  
Sibbobornas svar (skala 1–4, oroar inte – oroar väldigt mycket)

Sibboborna oroar den alltför täta utbyggnaden som har negativa effekter på trivseln på landsbygden och omgivningen och leder till ökad brottslighet. Illdåd, inbrott i bostäder och andra stölder och narkomaner oroar. Också bilar och mopeder som buskör samt vägarnas dåliga skick oroar. Polisövervakning efterlyses för såväl brottslighetens som trafikssäkerhetens del.

Av alternativen i säkerhetsenkäten ansåg Sibboborna att bättre upprätthållande av miljöns renlighet och snabb reparation av klottrade och förstörda platser mest skulle förbättra trivseln och säkerheten. Personer under 15 år tyckte att en ren miljö och ökad gatubelysning mest skulle öka trivseln och säkerheten, de vuxna att mer synliga polispatruller.

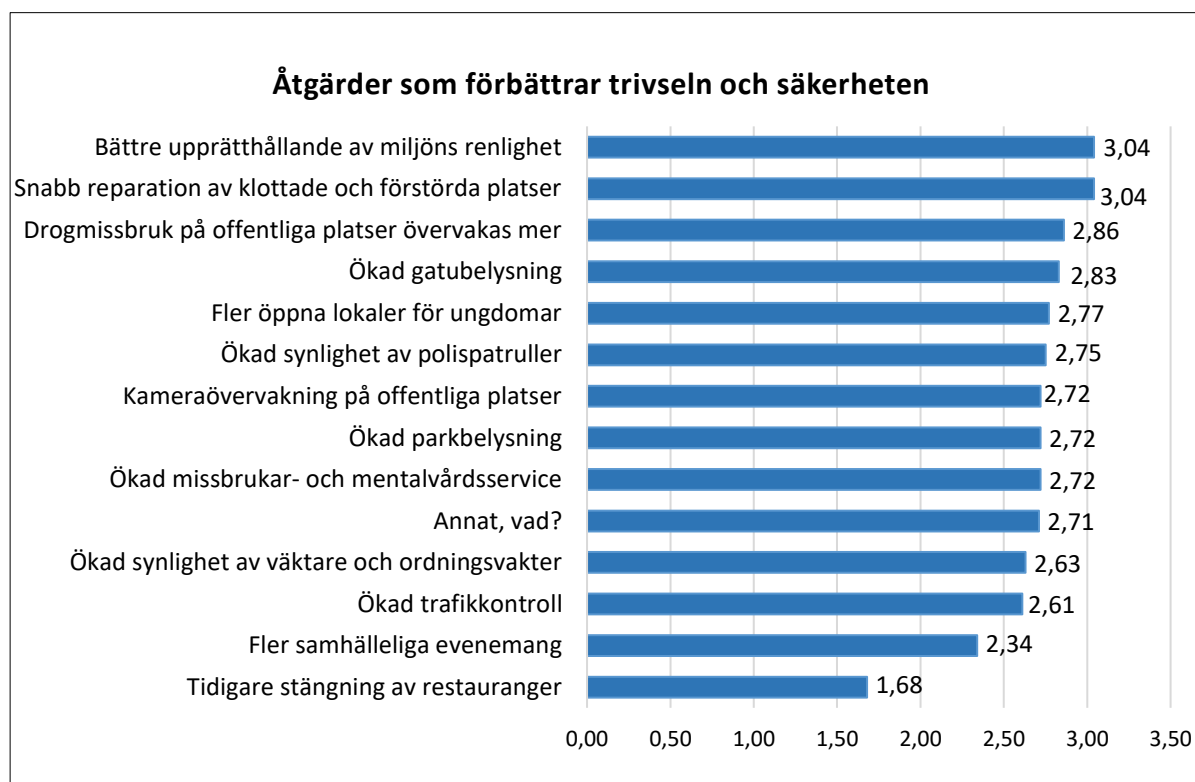


Bild 12. Hur tror du att följande åtgärder skulle förbättra trivseln och tryggheten i din boningskommun?  
Sibbobornas svar (skala 1–4, skulle inte förbättra – skulle förbättra väldigt mycket)

Enligt dem som besvarat enkäten kunde trivseln och tryggheten förbättras bland annat genom bostadspolitiken, genom att ingripa mot mobbning, öka övervakningen och polisens synlighet, förbjuda droger, reparera vägar och öka antalet cykelvägar och gatubelysningen samt genom att vårda omgivningen.

Många av de Sibbobor som haft att göra med polisen, räddningsverket och nödcentralen under de två senaste åren ansåg att polisen sällan syns och anländer långsamt till platsen. Också brottsunder sökningen framskrider långsamt.

De Sibbobor som besvarat enkäten önskar bland annat att övervakningen utökas på allmänna platser, fordonen kör försiktigare, vägarnas skick och vägbelysningen förbättras och lättrafikleder byggs. Polisen kunde närvara oftare – en egen polisstation önskas i Sibbo.

Myndigheternas övervakning borde utökas så att stölder, illdåd och störande beteende skulle upphöra. De som lider av psykiska problem borde få hjälp. En liten grupp personer gör vardagen otrygg för de flesta.

För unga borde iordningställas trivsamma platser att vistas på, så att invånarna inte behövde oskäligt lida av illdåd och annat störande beteende. I kommunen bör tillräckliga resurser sättas på förebyggande och uppsökande ungdomsarbete.

I några kommentarer konstateras att utvecklingen i Nickby har varit oroväckande under de senaste åren. Klistermärken med hatprat har börjat dyka upp i byn, illdåd och förstörelse på offentliga platser har blivit allt vanligare. Dromiss bruket har ökat i kommunen.

## **5. Kommunens säkerhetsåtgärder**

Utöver Östra Nylands säkerhetsprogram 2018–2021 och Sibbo kommuns säkerhetsåtgärdsprogram 2020–2021 behandlar också många andra av kommunens planer och program säkerheten. Sådana är beredskapsplanen, trafiksäkerhetsplanen, välfärdsberättelsen, välfärdsplanen för barn och unga, skolornas räddningsplaner, tillgänglighetsprogrammet, det handikappolitiska programmet och det äldrepolitiska programmet.

Kommunens säkerhetsåtgärder under åren 2020-2021:

### ***Det östnyländska säkerhetssamarbetet***

- 1.. Kommunens deltar tillsammans med de övriga kommunerna samt polisen och räddningsverket i det östnyländska säkerhetssamarbetet
- 2.. Kommunen deltar i beredningen och publiceringen av ett östnyländskt säkerhetsprogram samt sammanställer ett eget säkerhetsåtgärdsprogram vart tredje år
- 3.. Om svarsresultaten från den östnyländska säkerhetsenkäten år 2020 rapporteras och svarsresultaten beaktas i kommunen verksamhet
- 4.. 112-dagen firas 11.2.2021 i samarbete med de övriga östnyländska kommunerna
- 5.. Möjligheterna att skapa en gemensam webbsida om säkerhetsfrågor utreds

### ***Alla invånare***

- 6.. I all kommunal verksamhet främjas en trivsam, trygg och hälsosam miljö och ett högklassig samhällsstruktur
- 7.. Säkerhetsåtgärder som ansluter sig till coronaläget tas i bruk och upprätthålls
- 8.. Våren 2021 ordnas säkerhetspromenader i Nickby och Söderkulla
- 9.. En säkerhetskväll ordnas

- 10.. Möjligheterna att flytta över säkerhetssidan till kommunens nya webbsidor utreds
- 11.. Årligen i september delas reflexer gratis ut åt invånarna i bussar som går genom Sibbo och i kommunens två infopunkter. Reflexer ökar fotgängarnas säkerhet i trafiken och underlättar också busschaufförens arbete då passagerarna syns bättre på hållplatserna
- 12.. Trafiksäkerheten utvecklas i samarbete med NTM-centralen i Nyland också i fortsättningen

### ***Barn, unga och barnfamiljer***

- 13.. På rådgivningarna erbjuds alla gravida kvinnor kolmonoxidmätningar av utandningsluften för att minska rökningen och förbättra levnadsförhållandena för fostren
- 14.. Lågtröskelverksamhet inom mental- och missbrukartjänster för ungdomar har påbörjats (NUOVO-service)
- 15.. Intern omorganisering av de uppgifter som en koordinator för förebyggande nykterhetsarbete skall utföra
- 16.. Utvecklande av ett digitalt familjecenter (verksamheten har inletts i augusti 2020)
- 17.. En ankargrupp har grundats i augusti 2020. I gruppen ingår representanter för elevvården, ungdomsväsendet och socialarbetet för barnfamiljer. Inom ankarverksamheten behandlas i förebyggande syfte i situationer där ungdomar bland annat prövat på droger
- 18.. I samarbete med specialistsjukvården utvecklas tidig psykiatrisk service för unga: kommunens personal utbildas enligt IPC-modellen. Fler yrkesgrupper har utbildats och utbildningen fortgår
- 19.. Ungdomstjänsterna i Sibbo söker tillsammans med församlingarna frivilliga till en gatupatrull, vars verksamhet inleds våren 2021 efter att kommunen ordnat utbildning för deltagarna

### ***Den arbetsföra befolkningen***

- 20.. De psykiatriska tjänsterna för vuxenbefolkningen utvecklas i samarbete med specialistsjukvården: Sen början av år 2020 har på hälsostationen verkat en arbetsmodell, enligt vilken en psykiater ingår i teamet för rusmedelsberoende och psykisk ohälsa och lätt kan konsulteras. Psykiatern håller också mottagning på hälsostationen en gång i vecka och erbjuder patienten möjligheten till gemensamma träffar med vårdare eller läkare på hälsostationen
- 21.. Inom missbrukar- och mentalvårdsarbetet utnyttjas utbildade erfarenhetsexperter. Detta gör det lättare för klienter att ta kontakt med hälsovården i drogärenden. Likaså minskar risken för att klienter med kronisk smärta skall bli deprimerade och behöva vård för medicin- eller drogberoende

- 22.. I kommunen fungerar en mångprofessionell arbetsgrupp (TYKY-arbetsgrupp) som har till uppgift att följa med och främja de långtidsarbetslösas situation. Verksamheten utvecklas, ordförandeskapet har överförs till Sysselsättningsenheten sommaren 2020. Social- och hälsovårdsavdelningen representeras av flera personer i arbetsgruppen som sammanträder två gånger per månad
- 23.. Gruppverksamhet inleds tillsammans med den lokala Marthaföreningen. Målet är att förebygga att unga vuxna marginaliseras
- 24.. Processerna inom vuxensocialarbetet utvecklas i samarbete med Sysselsättningsenheten
- 25.. Under viruspandemin möjligt att inom socialarbetet erbjuda extra tjänster åt kommuninvånarna för att öka tryggheten; coronavirusrådgivning per telefon, samarbete med organisationer som utför frivilligt arbete, matuppköp. Utdelning av ansiktsmasker åt mindre bemedlade
- 26.. "Olohuone-verksamheten" utvecklas för invandrare
- 27.. Kommunen har inlett samarbete med stiftelsen Betesda. Tillsammans ansöks om finansiering för social rehabilitering av klienter inom mentalvården och för att grunda lättillgängliga kontaktplatser
- 28.. En styrgrupp för våldsförebyggande verksamhet (Marak) har grundats i kommunen

### **De äldre**

- 29.. Välmående- och servicedagar för äldre ordnas tillsammans med den tredje sektorn
- 30.. Motionsverksamhet i grupp ordnas för äldre personer
- 31.. Förebyggande hembesök ordnas hos äldre personer och stöd erbjuds
- 32.. Enheten Tjänster för äldre utvecklar sitt samarbete med äldrerådet för att utöka säkerhetsmedvetenheten

### **Personalen**

- 33.. De anställdas arbetssäkerhet och arbetsskyddet: lagstadgad arbetarskyddsverksamhet, riskbedömning, arbetshälsovårdens arbetsplatsutredningar samt lagstadgade hälsokontroller
- 34.. Säkerhetspromenader ordnas regelbundet för personalen vid Sibbo social- och hälsostation
- 35.. Säkerhetsutbildning ordnas för personalen på Social- och hälsovårdsavdelningen
- 36.. Utbildningen "Kunnon Hoitaja" ordnas för personalen inom enheten Tjänster för äldre
- 37.. Säkerhetsutbildning ordnas för personalen inom hemvården
- 38.. Personalen deltar i det nationella säkerhetsseminarium som ordnas i maj i Borgå

## 6. Sammandrag

Utifrån statistiska data och internationella jämförelser är Finland det tryggaste landet i världen. Östra Nyland inklusive Sibbo kommun hör till de lugnaste områdena i landet.

Sibbo kommun deltar tillsammans med övriga östnyländska kommuner, Polisnärheten i Östra Nyland och Räddningsverket i Östra Nyland i det regionala säkerhetssamarbetet.

Sibbo säkerhetsåtgärdsprogram 2020–2021 har uppgjorts i enlighet med rekommendationerna i Östra Nylands säkerhetsprogram 2018–2021 som godkändes av fullmäktige hösten 2018. Programmet informerar om säkerhetsläget i Sibbo utgående från statistiska data samt om invånarnas trygghetskänsla och de säkerhetsåtgärder som kommunens olika verksamhetsenheter avser vidta.

Av alla dem som besvarat säkerhetsenkäten som genomfördes av den östnyländska säkerhetsarbetsgruppen kände sig 86 procent trygga eller ganska trygga, i Sibbo 84 procent. Barn och unga samt pensionärer känner sig tryggare än den arbetsföra befolkningen i Sibbo.

Coronaläget har påverkat lite eller inte alls meddelade 83 procent av personer under 15 år, 79 procent av personer i åldern 15–24 år, 72 procent av personer i åldern 25–44 år, 59 procent av personer i åldern 45–64 år, 40 procent av personer i åldern 65–74 år och 60 procent 75 år fyllda personer.

Sibboborna oroar den alltför täta utbyggnaden i Nickby och Söderkulla. Enligt dem som besvarat säkerhetsenkäten har den negativa effekter på trivselen på landsbygden och omgivningen och leder till ökad brottslighet. Illdåd, inbrott i bostäder och andra stölder och narkomaner oroar. Också bilar och mopeder som buskör samt vägnas dåliga skick oroar. Polisövervakning efterlyses för såväl brottslighetens som trafikssäkerhetens del.

I säkerhetsåtgärdsprogrammet ingår 38 olika slag av åtgärder, vilka kommunens verksamhetsenheter avser förverkliga under åren 2020–2021. Under våren 2021 börjar en gatupatrull som koordinerats av Ungdomstjänsterna och församlingarna att röra sig i Nickby och Söderkulla så att invånarna kan känna sig trygga då de vistas utomhus.